

bedringsvæsen, der sidst paa Aaret afgav en omfattende Betænkning til Statens Planteavlssudvalg, som Sagen den Gang sorterede under. Denne Betænkning er nu med Udvalgets Anbefaling gaaet til Ministeriet. Som den store Vildmose nu henligger, er den nærmest at regne for et dødt Aktiv. Den indeholder ca. 5—6 000 ha, men i Randen af den ligger der 15 000 ha, der i høj Grad paavirkes uheldigt af Mosen, hvis Bund ligger flere Fod over Havfladen. Den er i sin Kerne fyldt med Vand, og Vegetationen er Lyng, Kæruld og lignende værdiløse Ting. Der foregaar ikke nogen rationel Udvinning af Tørv for Tiden, fordi man ikke afgraver Tørven til Bunds. Man graver sig ganske vist lidt ind fra Siderne, men det er ikke nogen rationel Udnyttelse af Mosen. Alligevel ligger der uhyre Brændselsværdier i Mosen, Værdier, som man til sin Tid maa kunne faa udnyttet paa en for Landet økonomisk heldig Maade. Men for at det kan ske, er det nødvendigt, at der foretages en Afvanding af Mosen, og det kan kun ske ved Statens Indgriben. Det lader sig ikke gøre at ordne dette Afvandingsprojekt, undtagen Staten griber ind. Naar Vildmosen er afvandet, kan Tørven sætte sig, man kan i det hele komme til at arbejde i den, og alle de værdifulde Arealer, der ligger i Randen, kan blive afvandet. Meget af disse 15 000 ha Engarealer, der ligger i Randen af Mosen, er i Øjeblikket tarvelige, men de vil kunne blive meget værdifulde, naar Afvandingen foretages.

Hvordan man vil afgrave Vildmosen til Brændsel, er man i Øjeblikket ikke fuldt klar over, men jeg vil her sige, at man bør overhovedet ikke foretage Afgravning, medmindre man har Sikkerhed for, at den giver et virkelig økonomisk Udbytte. Man skal ikke grave Vildmosen af blot for at faa et Landbrug paa Bunden af den, men man skal gøre det paa det Tidspunkt, da man faar et virkelig Udbytte af de uhyre store Brændselsmaterialer, som findes dér, og saa i Tilgift et meget værdifuldt Landbrug paa Bunden af Mosen. Om man skal afbrænde Tørven i Anlæg paa Stedet, eller den kan føres derfra, er et Spørgsmaal, dér maa undersøges nærmere; men indtil det Tidspunkt, da man er sikker paa, hvordan man skal gaa i Lag med Afgravningen, vil man, naar Mosen bliver tørlagt, være i Stand til at lægge et Græstæppe ud over den, hvorved man kan faa Græsarealer af meget betydelig Værdi.

Man staar paa ingen Maade paa bar Bund i saa Henseende. Man har Erfar-

ringer, som er tilstrækkelig tydelige til, at man ved, ad hvilke Veje man skal gaa frem. Forsøgsstationen ved Tylstrup har en Filial ude i Vildmosens østlige Side, Fossevangen; her har man tilkultiveret adskillige Hektarer, der nu ligger ud til vedvarende Græs, og Forsøgslederen deroppe har sagt mig, at disse Græsarealer staar fuldt paa Højde med de bedste, man har oppe i Vendsyssel. Jeg har set dem, naar vi har været deroppe paa Tilsyn, og det er meget værdifulde Græsarealer. Saaledes vil man være i Stand til at græsklæde hele Mosen. Der ligger ude i Mosens Kant Mergel, som kan føres ind, og uden afgørende store Udgifter vil man være i Stand til at faa Mosen græsklædt og give den en øjeblikkelig Værdi.

Det vilde ogsaa have en anden Betydning at faa Vildmosen afvandet, idet dette store Areal, som er vandfyldt, paavirker Klimaet deroppe i meget uheldig Retning; det afstedkommer meget betydelige Frostskader. Dette vilde i høj Grad kunne afhjælpes ved, at man fik Vildmosen afvandet.

Naar Afgravningen har taget Fart, naar man er kommen saa vidt, at man har naaet Bunden paa et passende Areal, er det Tidspunkt inde, da man kan oprette mindre Landbrug dér. I saa Henseende har man rigelige Erfaringer, navnlig fra Holland. Paa Bunden af Bortanger-Mosen, der ligger Syd og Øst for Groningen, har man nogle af de frugtbareste Landbrug, man kan faa at se. Vi vil kunne faa ganske tilsvarende Landbrug i Vildmosen ved at kaste det øverste Humuslag ned paa Bunden og dyrke det, saaledes som man har gjort i Holland, og kanalisere Arealerne eller paa anden Maade sørge for Trafikmidler. Vi vil ved at gaa i Gang med Afvandingen af Vildmosen kunne paavirke 20 000 ha i meget gunstig Retning, og det tror jeg ikke, vi under de nuværende Forhold har Raad til at lade være med.

Jeg skal derfor i høj Grad anbefale, at den højtærede Minister fremsætter et Forslag i den Retning, jeg har angivet, for det første for at faa Afvandingen i Gang, for det andet for at skaffe Klarhed over, hvordan en rationel Brændselsudnyttelse af denne Mose kan foregaa, og for det tredje for at man kan faa denne store værdiløse Flade græsklædt, saaledes at den kan blive produktiv og frugtbar.

Jeg vil gerne sige den højtærede Landbrugsminister Tak for en Bevilling, der findes paa § 26. Der foreslaas der 104 000 Kr. til Erhvervelse af Klitarealer til Be-